

KAAI THEATER

Schwalbe **SCHWALBE PLAYS** **ALL**

21 > 26/03– 23:59 – Kaaistudio's
theater / performance



A House on Fire presentation; with the support of the Culture Programme of the European Union

SCHWALBE PLAYS ALL

PROGRAMMA VAN DE WEEK

Schwalbe is looking for crowds

ma 21/3 • 20:30

Een menigte mensen van alle types en leeftijden rent in cirkels tijdens deze hypnotiserende massa-choreografie.

Save them

di 22/3 • 20:30

Individueen versmelten tot een groep terwijl ze wild dansen op pompende beats.

Schwalbe performs on its own

do 24/3 • 20:30

Hoe ga jij om met ecologische doemscenario's? Schwalbe reduceert het antwoord tot één simpele handeling: fietsen.

Schwalbe cheats

vr 25/3 • 20:30

Wat begint als een onschuldig spel, ontaardt al snel in een grimmige strijd met een zegevierende winnaar.

Schwalbe performs a time

za 26/3 • 23:59 !

Ruil tijdens deze spiksplinternieuwe Schwalbe-productie de tijd van de klok om voor de tijd van de ervaring!

'BLIJVEN ZOEKEN TOT WE ER ALS GROEP UITKOMEN, LEVERT MEER OP DAN EEN COMPROMIS SLUITEN'

Een interview met Schwalbe-leden Christina Flick en Ariadna Rubio door Eva Decaesstecker in het Kaaitheater.

Deze week staat het jonge 7-koppige gezelschap Schwalbe vijf dagen lang op de planken van de Kaaistudio's. Een uitgelezen moment om het gezelschap onder de loep te nemen. Ik sprak met twee van hen, Christina Flick en Ariadna Rubio Lleo, over tijd, compromissen en een ode aan decors.

Schwalbe maakt heel beeldend en fysiek theater. Het aantal woorden blijft eerder beperkt. Zijn bewegingen sterker dan woorden?

Ariadna: 'Wanneer we een voorstelling maken, vertrekken we altijd vanuit het lichaam. We hebben inderdaad de neiging om zo weinig mogelijk woorden te gebruiken, maar vinden daarom niet dat woorden minder sterk zijn dan bewegingen. Wanneer we een nieuwe voorstelling maken, sluiten we woorden niet uit. Wel willen we de toeschouwers op een andere manier laten kijken. Voorlopig ligt onze kracht vooral in de beeldtaal, maar wie weet komt daar ooit ook nog tekst bij.'

Christina: 'Wat er ook mee te maken heeft, is dat we allemaal op de mimeschool hebben gezeten. Hierdoor hebben we veel raakvlakken met de beeldende kunst. Met beelden proberen we een vrije ruimte aan te bieden waarin de toeschouwers zelf de woorden of boodschappen kunnen creëren.'

Die vrije ruimte vind je in een beeld waar je jezelf mee kunt associëren en waarover je zelf kunt nadenken, zonder dat daar perse nog een boodschap in woorden bij nodig is.'

'Het fysieke is trouwens meer dan enkel een beeld. We kiezen vaak een handeling waar een bepaalde tijdsduur aan vastzit. Neem nu *Schwalbe performs on its own*, waarin we al fietsend de toneelverlichting doen werken. Fysiek gaan we tot het uiterste, waardoor de voorstelling stopt wanneer we echt niet meer kunnen. De duur van de voorstelling is afhankelijk van onze lichamen. Op die manier materialiseren we de tijd dus met onze lichamen.'

Het aspect 'tijd' komt regelmatig terug in jullie voorstellingen. Willen jullie het publiek laten stilstaan bij de tijdservaring, de tijd voelbaar maken? En is *Schwalbe performs a time* daarbij het hoogtepunt?

C: 'Ongeveer een jaar geleden begonnen we voor het eerst bewust aan een project rond tijd, hoewel we wisten dat dit eigenlijk altijd al in onze voorstellingen aanwezig was. Het klopt dat we er telkens voor kiezen om de toeschouwer een andere soort tijdlijn aan te bieden: één zonder verhaallijn of dramaturgie, die misschien minder houvast biedt dan in doorsneevoorstellingen. Achteraf horen we vaak van mensen dat ze in een soort trip terecht kwamen – er is dus effectief wel een andere tijdsbeleving bij het publiek. Toch is die andere tijdservaring eerder een consequentie van wat we willen maken en de diepere lagen die we willen uitzoeken, dan een bewuste keuze.'

'Het feit dat je lange tijd naar één handeling kijkt zonder dat er grote veranderingen plaatsvinden, verandert je positie als kijker. Je hebt al vrij snel door wat er het komende uur gaat gebeuren: een groep mensen die fietsen of op een techno-beat dansen. Hierdoor krijg je de ruimte om andere dingen te zien waar je overheen zou kijken als je de hele tijd nieuwe informatie zou moeten consumeren. Je krijgt de tijd en ruimte om te kijken, om zelf de zoombeweging te maken.'

A: 'En eigenlijk doen we met *Schwalbe performs a time* voor het eerst het omgekeerde. Onze handelingen zijn niet meer repetitief, maar nemen net heel veel verschillende vormen aan. In tegenstelling tot de vaste kijkpositie in andere voorstellingen, geven we hier het publiek de vrijheid om verschillende posities in te nemen. Toeschouwers kunnen binnen- en buitenwandelen uit de voorstelling wanneer ze willen, waardoor ze telkens van perspectief wisselen. Tegelijk laten we het 's nachts plaatsvinden: waardoor veel mensen het besef van tijd verliezen, niet weten hoe laat het is, vergeten of ze nu geslapen hebben of niet. Buiten blijft het donker en in de zaal heb je enkel kunstlicht.'

Jullie werken vaak in groep en ook soms met groepen. Tot nu toe stonden jullie nooit alleen op het podium. Wat is de kracht van een groep volgens jullie?

A: 'In al onze voorstellingen vind je het gegeven groep-in-verhouding-tot terug. In de eerste voorstelling, *Save them*, uit 2008, gaat het over het individu tegenover de groep. Wie ben je als groep en wie ben je alleen of met z'n tweeën? In *Schwalbe performs on its own* hebben we als één groep gekozen om één actie te doen en te onderzoeken we hoe een massa mensen samenhangt. In *Schwalbe cheats* zijn we net omgekeerd gaan kijken: hoe kunnen we mensen en groepen tegenover elkaar zetten. Het antwoord vonden we in het spel, met twee teams tegenover elkaar.'

C: 'De kiem van het groepsgegeven ligt in de periode toen we nog op school zaten. *Save them* is ons afstudeerproject, dat we samen gemaakt hebben, als een soort van statement. Niet een afstudeerproject waarin iedereen zijn solo krijgt. Nee, we wilden eerder samen iets neerzetten, samen gaan voor één ding. En sindsdien zijn we blijven samenwerken. Iedereen blijft intussen wel zelf verder werken en zoeken. En dat is net zo spannend: elke keer komen we samen als lichtjes andere mensen met wat extra bagage, waardoor we telkens verder kunnen ontwikkelen en nieuwe confrontaties kunnen uitspelen. De groep is een levend organisme, dat de hele tijd in transformatie

is. Dat maakt het ook inspirerend. Het vraagt om elke keer opnieuw te kijken naar wie we op dat moment zijn.'

A: 'En onze groep verandert: we begonnen met negen, we zijn nu nog maar met zeven. De groep staat niet volledig vast. Wel belangrijk is de manier van werken en de manier van maken: in gesprek met elkaar tot een uitgekozen vorm komen. Dat vergt veel discussie in het maakproces. Maar het zijn net die beslissingen en wendingen die je in groep kan maken, die het zo bijzonder maken. Als regisseur alleen geraak je daar nooit.'

Is dat dan wat jullie bedoelen met 'samen op zoek naar een compromisloze vorm'? Het klinkt heel contradictorisch, maar hoe doen jullie dat?

C: 'Het spannendste is het zoeken en blijven zoeken tot we er als groep uitkomen. Uit een vrij breed onderwerp beginnen en uit zoeken hoe we samen dat tot een consequente voorstelling kunnen komen. Dat levert veel meer op dan compromissen te sluiten en iedereen zijn afzonderlijke zin te geven.'

A: 'En met *Schwalbe performs a time* zijn we ook tegenover het publiek redelijk compromisloos: de voorstelling duurt zes uur en speelt zich 's nachts af! We wilden met deze voorstelling een nauwere band met het publiek opbouwen en dat lijkt wel te lukken. Sommige mensen bereiden zich echt voor. Ze hebben een dutje gedaan om 18u, of ze komen met extra kussens. Het is ook een mooi moment, wanneer het publiek om één voor middernacht binnenkomt en zich op de tribune nestelt: zowel wij als spelers als het publiek kijken elkaar aan. We hebben ons allebei voorbereid op iets. Elk op een andere manier, maar we gaan het allemaal samen aan, dat moment, tot het einde van de nacht. We komen elkaar tegen in de gang en op het einde gaan we nog biertjes drinken en nabespreken. Op die manier is het echt iets dat we samen beleven en samen doen.'

Gedurende een week tonen jullie al jullie werk. Hoe kijken jullie zelf terug op jullie ontwikkeling? Wat is Schwalbe als je het zo overloopt?

A: 'De ene voorstelling is uit de andere voortgevloeid. Bij het Kaaitheater gaan we nu beginnen met *Schwalbe is looking for crowds*, een voorstelling met heel veel mensen om in de stad te landen en van in het begin al met de stad een uitwisseling aan te gaan. Daarna gaan we chronologisch door tot wat we nu hebben gemaakt.'

C: 'Ik moet wel zeggen dat ik echt zin heb in die week. Het is de eerste keer dat we alles binnen één week tonen en ik ben ook net heel benieuwd naar jouw vraag: hoe gaan we die geschiedenis in snel tempo beleven? Welke fysieke gevolgen zal het hebben? Welke betekenis krijgen de oudere projecten vandaag? En hoe zullen we het ene weer uit het andere zien vloeien?'

Wat keert er telkens terug?

A: 'De groep in haar verschillende gedaantes is een echte constante.'

C: 'Ook een fascinatie voor wat kijken is. Welke beweging maakt de kijker ten opzichte van de bewegingen op de vloer? We hebben vaak gediscussieerd om het publiek misschien mee te nemen op de scène of het een andere kijkpositie te geven dan de tribune. Maar tot nu toe zijn we steeds bij de tribune gebleven. De positie van de kijker en haar blikveld willen we voorlopig toch nog omkaderen.'

Zijn er voorstellingen die jullie nu anders zouden gemaakt hebben?

C: 'In grote lijnen staan we nog steeds achter elke voorstelling. Maar als we ze nu opnieuw zouden maken, zouden er denk ik wel andere discussies loskomen. *Save them* spelen we elke vijf jaar

opnieuw. Elke vijf jaar gaan we rond de tafel zitten en telkens verandert de voorstelling lichtjes. Wij veranderen namelijk ook, de tijd ook.'

A: 'Soms maken we ook speciale edities van de voorstelling. Van *Schwalbe is looking for crowds* hebben we bijvoorbeeld een XL-versie gemaakt. In die zin kan de voorstelling nog verder ontwikkelen. Er is ook een idee om bepaalde voorstellingen in een museum te doen, wat weer voor een ander perspectief zorgt. We laten ook een video-installatie zien van Fanny Hagmeier. Zij heeft op eigen initiatief *Schwalbe is looking for crowds* begeleid en heeft daar een videowerk van gemaakt. We willen dus ook de vonken die van het project afspringen en een andere vorm krijgen in de kijker zetten.'

In jullie nieuwste voorstelling deden jullie een oproep aan de techniekers om naar de voorstelling te komen kijken. Is deze voorstelling speciaal voor hen?

A: 'Techniekers, decorbouwers, decorontwerpers. We wilden de mensen die zelf in het theater werken, uitnodigen en in het bijzonder de techniekers. We zijn geen techniekers, maar heel de nacht lang doen we hun werk: we bouwen decors op en af.'

C: 'Er zit echter heel veel prachtig beeldend en choreografisch materiaal in dat anders ongezien blijft. En tegelijk zijn het een heel praktische handelingen, wat het spannend maakt. In onze voorstellingen gaat het altijd om het pure handelen en dat is het nu ook. Het zijn bewegingen en scènes waar we nog veel van kunnen leren. We zijn dan ook vaak in gesprek gegaan met de techniekers in verschillende theaters. Het fijne is dat zij de dingen anders zien, dat ze andere mogelijkheden zien. Met techniekers in de zaal kunnen we dat gesprek verder voeren.'

Wat krijgt de kijker te zien?

A: 'De voorstelling is een constante transformatie van het ene decor in het andere. Elk decor is anders qua beeld, qua tijdsduur om ze op te bouwen, qua manier van bouwen. Sommige decors duren heel lang om op te bouwen, anderen zijn zo klaar, zijn zo weer weg of zijn er amper geweest. Het was misschien niet bewust bedoeld, maar het is een ode aan alle onzichtbare handelingen van het theater, die buiten het blikveld van de toeschouwer vallen.'

C: 'In *Schwalbe performs a time* hechten we niet meer waarde aan het opbouwen dan aan het afbreken. Ook het beeld van het afgewerkte decor is niet belangrijker dan al die beelden ervoor tijdens het opbouwen en alle beelden die erna tijdens het afbreken zullen komen. Het is allemaal een vloeiende beweging. Als kijker leef je natuurlijk naar het afgewerkte beeld toe. Toch hopen we dat je als toeschouwer het gevoel hebt iets unieks te zien, namelijk al die beelden van die je als kijker anders niet ziet.'

Hoe kwamen jullie aan al die decors?

C: 'Op de eerste repetitiedag kregen we het idee om decors op en af te bouwen. We hebben toen eerst een heleboel groepen en makers gecontacteerd. Omdat decors vaak ook worden weggegooid, moesten we eerst inventariseren welke decors er überhaupt nog bestaan. Pas daarna konden we decors beginnen selecteren, aan de hand van materiaalsoorten, van de eigen dynamiek van ieder decor, van welke aanpak ze vereisen.'

'Wat ons heeft geraakt in heel dit proces is dat al die groepen, decorbouwers, makers zo vrijgevig waren om hun materiaal uit te lenen aan ons. Het feit dat ze de decors nog hebben betekent dat het dierbare decors zijn. Decors van een stuk dat nog hernomen zou worden, of die gewoon te dierbaar zijn om weg te gooien. En wij mogen daar nachten na elkaar mee bouwen, met alle risico's van dien. Dat is gewoonweg heel bijzonder! Daarom voelt het ook alsof die gezelschappen en decorbouwers een beetje deelnemen aan de voorstelling.'

Krijgen we als kijker te horen/zien van welke voorstellingen de decors zijn?

A: 'Ja er zal een lijst met titels en ontwerpers hangen, die chronologisch is opgebouwd per creatiejaartal. De lijst staat ook op onze site. Maar gedurende de voorstellingen maakt het eigenlijk niet uit van wie welk decor is. Het gaat eerder om het materiaal, de beelden, de duur van elk decor.'

C: 'We gebruiken ook decors vanuit verschillende periodes. Het oudste decor dateert van 1991. Hierdoor is het tegelijk ook een ode aan de vergankelijkheid van de beelden. Aan materiaal dat normaal gezien ergens opgeslagen zit in een hangars. En ook aan de herinneringen van de kijkers die deze decors al eerder zagen, maar evengoed aan de fantasieën van de kijkers die de decors voor het eerst zien.'

Repeteren jullie ook 's nachts?

A: 'We hebben er voor gekozen om overdag te repeteren om de opbouw echt goed in de vingers te hebben met een fris hoofd. We zijn pas heel laat in het proces 's nachts beginnen repeteren, omdat we eerst heel goed wilden weten wat we zouden doen vooraleer we het 's nachts zouden testen. We waren wel al vertrouwd met 's nachts werken: vorig jaar deden we een residentie bij Pact Zollverein in Essen waarin de nacht centraal stond. Zo hadden we al kunnen experimenteren met hoeveel nachten we na elkaar kunnen spelen en vanaf wanneer een pauze nodig is. Want na drie nachten na elkaar werken, lukt het toch allemaal niet zo goed meer!'

Kaaitheater is supported by